בתחלת עזרת ישראל אצל שער נקנור: ולא היו טרוטות. לא היו המעלות עולות כשורה זו על זו כמעלות החיל וכמעלות האולם אלא מוקפות היו בהיקף ועיגול אמה הנה ואמה הנה כעוגל חצי הלבנה כדי שלא יעלו יותר מלאי על עזרת ישראל (א) לשון טרוטות איני יודע לכוין: ו ולשכות היו תחת עזרת ישראל. מחילות תחתיה: ופתוחות לעזרת הנשים. גבוהה אותן ט"ו מעלות ששוליה של זו גבוהין משיפוליה של זו: עזרת ישראל. היתה לפנים מהוממת מט"ו מעלות הללו (ומעלה) אורך קל"ה כנגד הרוחב של עזרת נשים אלא שלגבי עזרת ישראל קרי ליה אורך מתוך שרוחב שלה אינו אלא י"א אמה ומנהג המקרא בכל מקום מדה היתירה קרויה אורך והמועטת קרויה רוחב ואפי' הוא אורך לפי דבר אחר וכן עזרת הכהנים מישראל והלאה קל"ה באורך כלפי דריסת הישראל וי"א ברוחב כלפי המזבח: וראשי פספסין. גזרין של עץ מונחין מארך רוסם וסימן בין דריסת ישראל לדריסת כהנים ועוד ראשון היו ישראל להיות נמשכין אצל כותלי הדרום רחוק מן המזבח ומשמשין עד לאחורי בית הכפרת כשהם לפופים והכהנים מהלכין בכל מקום אלא שהללו י"א אמה תחומים לעצמו: מעלה היה שם. בין י"א של ישראל לי"א של כהנים: ודוכן. הכהנים לברך את העם קבוע שם בתחלת עזרה שלהן וכן נאה ברכת כהנים בראש עזרתם ושל לוים בראש עזרתם וישראל מיני ומיני ובאותו דוכן עולות עוד שלש מעלות שחצה של כל אחד חצי אמה שהן אמה וחצי מלבד מעלה הראשונה של אמה הרי שתי אמות ומחצה שגבהו הכהנים מישראל: כל העזרה כולה היתה אורך קפ"ז. מעזרת ישראל שאצלה וגבהה על עזרת הנשים ועוד לאחורי הכפורת והרוחב שלה קל"ה כמו שמצינו שיעור זה לכל אמת ואמת מצפון לדרום ובפ' אחרון מונה המשטן של קפ"ז באורך ממזרח למערב: וי"ג השתחויות היו שם. בעזרה הגדולה והטעם פירש כנגד י"ג פירצות: ואבא יוסי חולק על חכמים ומפרשן כנגד י"ג שערים שהוא מעמיד בעזרה ומונה אותם והולך ומודים היו על נוי הבנין ומה הן י"ג שערים לדבריו שערים הדרומים סמוכין למערבה היו וכן שם כולם ולא פירש טעם אלא בשער המים: מבפנים. מפורש ביחזקאל: שער יכניה. לבדו נותן לו טעם. ושנים במערב אחורי הכפרת ולא ידעתי מה הם משמשים:

ג לפנים ממנו סורג גבוה י' טפחים ושלש עשרה פרצות היו בו שפרצום מלכי יון חזרו וגדרום וגזרו כנגדן י"ג השתחויות לפנים ממנו החיל עשר אמות ושנים עשר מעלות היו שם רום מעלה חצי אמה ושלחה חצי אמה כל המעלות שהיו שם רום מעלה חצי אמה ושלחה חצי אמה חוץ משל אולם כל הפתחים שהיו שם גובהן כ' אמה ורחבן עשר אמות חוץ משל אולם כל הפתחים שהיו שם היו להן דלתות חוץ משל אולם כל השערים שהיו שם היו להן שקופות חוץ משל טדי שהיו שם שתי אבנים מוטות זו ע"ג זו כל השערים שהיו שם נשתנו להיות של זהב חוץ משער ניקנור מפני שנעשה בהן נס ויש אומרים מפני שנחשתן מצהיב: **ד** וכל הכתלים שהיו שם היו גבוהים חוץ מכותל המזרחי שהכהן השורף את הפרה עומד בראש הר המשחה ומתכוין ורואה בפתחו של היכל בשעת הזיית הדם: **ה** עזרת הנשים היתה אורך מאה ושלשים וחמש על רוחב מאה ושלשים וחמש וד' לשכות היו בד' מקצועותיה של מ' מ' אמה ולא היו מקורות וכך הם עתידים להיות שנאמר [א] ויוציאני אל החצר החיצונה ויעבירני אל ארבעת מקצועי החצר והנה חצר במקצוע החצר וגומר בארבעת מקצעות החצר חצירות קטורות ואין קטורות אלא שאינן מקורות ומה היו משמשות דרומית מזרחית היא היתה לשכת הנזירים ששם הנזירים מבשלים את שלמיהם ומגלחים את שערן ומשלחים תחת הדוד מזרחית צפונית היא היתה לשכת העצים ששם הכהנים בעלי מומין מתליעים העצים וכל עץ שנמצא בו תולעת פסול מעל גבי המזבח צפונית מערבית היא היתה לשכת מצורעים מערבית דרומית אמר ראב"י שכחתי מה שהיתה משמשת אבא שאול אומר ששם היו נותנין יין ושמן היא היתה נקראת לשכת בית שמניא וחלקה היתה בראשה והקיפוה כצוצרה שהנשים רואות מלמעלן והאנשים מלמטן כדי שלא יהו מעורבין וט"ו מעלות עולות מתוכה לעזרת ישראל כנגד ט"ו מעלות שבתהלים שעליהן הלוים אומרים בשיר לא היו טרוטות אלא מוקפות כחצי גורן עגולה:

הדרן עלך הר הבית

ג כשאדם מגיע לפרצה מאותן הפרצות משתחוה לשם ומודה על כריתות מלכות יון כמו שזכרנו בשקלים והיה אדם עולה מקרקע החיל י"ב מעלות ואז הולך בקרקע ישרה והיא עזרת הנשים ואמר שכל מעלה שהיתה במקדש גבוהה חצי אמה [א] וגובה חצי אמה גב המעלה היא שלחה וזו היא צורת זה (ג) כדי שיתבאר הדבר שנקרא שלחה: ועוד יתבאר בפ' הג' שמעלות האולם רום מעלה חצי אמה ושלחה [ב] חצי אמה וכן פתחו של אולם גבהו ארבעים ורוחב עשרים. וענין מה שאמר שקופות שהיה להם משקוף והוא המשקוף העליון של הפתח והמשנה משתמשת בזה השם [ג] על הזיזים ועוד תראה במסכת אהלות שקורין אותו תמיד שקוף ולא משקוף וב' אבנים מוטות זו על גב זו כגון זה (ד) והיה ציר השער מונח במקום [ד] (אחד ובמקום אחד) וכבר זכרנו בשלישי מכפורים [דף לח.] נס שנעשה בדלתי נקנור: ופירוש מנהיב ירוק כעין הזהב וכבר פירשו בסיפרא מה שאמר רחמנא שער לזהב ואמר כתמנית הזהב כמו שנאמר בנגעים: **ד** **ה** הלכה זו צריכה ביאור הרבה ותן לבך לצייר מה שאני אומר לך אמר שאקדים שפרה אדומה צריך לזרוק מדמה לנוכח ההיכל והוא רואה אותו שנאמר והזה אל נוכח פני אהל מועד מדמה [ה] ומכלל מסכת זו רבי אליעזר בן יעקב שאמר בפ' זה שעזרת כהנים היתה גבוהה על עזרת ישראל שתי אמות ומחצה וכשנכנס אדם בשער שושן מהר הבית הולך בקרקע ישרה עד שיגיע אל החיל אח"כ עולה מן החיל בי"ב מעלות עד שמגיע לעזרת נשים ותהיה עזרת נשים גבוהה מקרקע הר הבית והחיל [ו] כשש אמות לפי שכבר הקדמנו שכל מעלה שהיתה במקדש גבוה חצי אמה אח"כ הולך עזרת נשים כולה שהיא ישרה ועולה מסופה לעזרת ישראל בט"ו מעלות כמו שזכר בפרק זה ולפיכך היתה עזרת ישראל גבוהה מעזרת נשים ז' אמות ומחצה אח"כ עולה מעזרת ישראל אל עזרת הכהנים [ז] בדוכן שגבהו אמה ושלשה מעלות ממעל לדוכן אח"כ הולך על עזרת כהנים כולה והמזבח ובין האולם והמזבח בקרקע (אחד) ישרה אח"כ עולה בי"ב מעלות אל האולם וכמו שיזכור בג' ממסכתא זו והאולם וההיכל בקרקע (אחד) ישרה ולפיכך יהיה ההיכל למעלה מעזרת כהנים בשש אמות ויעלה בידינו מכל הגבוהים שקרקע ההיכל למעלה מקרקע הר הבית שבו שער שושן כ"ב אמה וגבהו של שער שושן כ' אמה על הרוב כמו שהקדמנו שזה גובה של כל פתח לפיכך כשהכהן עומד בהר המשחה ומביט משער שושן יגיע ראות עיניו אל המעלה השמינית ממעלות האולם ואינו רואה את ההיכל מן הפתח בשום פנים לפי שהמשקוף התחתון למעלה ממשקוף שער שושן העליון ב' אמות לנוכח ולפיכך צריך שיהא הכותל שלמעלה משער שושן נמוך כדי שיראה ההיכל ממעל לו ואע"פ שכל מה שאמרנו מבואר למעיין עוד אני מצייר אותו כדי שיובן במהרה ועוד נאמר איך היה מקום האמת ההיכל והעזרה בשפוע ההר וזו היא הצורה (ח) ואמרו שהוא נמוך מכ' אמה דלך משל כדי שיהא הנראה משער ההיכל יותר משתי אמות ואם היה גבהו של כותל פחות יהא הנראה מפתח ההיכל יותר בלי ספק וזה ענין מבואר: וכבר ידעת שקיטור הם עשן וענן קטורת שמעלה ממנו העשן לפי שאין לה תקרה: ומתליעין ר"ל שמסירין העצים שיש בהם תולעת כמו שאמרו מסקלין על הרמת האבנים שהושלכו בדרך וממה שא"ר אליעזר בן יעקב שכחתי מה שהיתה משמשת ראיה שהוא המגיד כל מה שהקדמנו בסדר הבית וכן באר הש"ס. וענין חלקה שהיתה פרוצה ואין כותל מקיף לה וכבר נתבאר בסוף סוכה (דף נא:) שבה היתה הכניסה לשמחה בימי החג ומיראה שמא יתערבו הנשים בין האנשים הקיפו אותה בשקופין אטומים ועשו בהם כמין מעלות כדי שיביטו מהן הנשים בשעת כניסת ישראל לשמחת בית השואבה שם כמו שבאר בסוף סוכה אח"כ אמר שמעלות עזרת נשים לא היו ארוכים כשאר המעלות כמו שהוא מפורסם היום מצורת המדרגות אלא היתה כל מעלה כמו חצי עגולה עד שתהא כל מעלה חצי גורן כזה (ו) ולפיכך היתה צורת המעלה כמי שלקח קנה אנטבא ונתן אותה על המעלה עד שמשלים צורת הסולם וזה אי אפשר לציירו בפשוט אבל יובן בקירוב:

העזרה

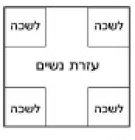

הגהות הב"ח

(א) בפירוש ר"ש ד"ה ולא היו טרוטות וכו' עד עזרת ישראל היה כך לשון:

שיטה מקובצת

תורה אור השלם

א) וַיּוֹצִיאֵנִי אֶל הֶחָצֵר הַחִיצֹנָה וַיַּעֲבִירֵנִי אֶל אַרְבַּעַת מִקְצוֹעֵי הֶחָצֵר וְהִנֵּה חָצֵר בְּמִקְצֹעַ הֶחָצֵר חָצֵר בְּמִקְצֹעַ הֶחָצֵר: בְּאַרְבַּעַת מִקְצֹעוֹת הֶחָצֵר חֲצֵרוֹת קְטֻרוֹת אַרְבָּעִים אֹרֶךְ וּשְׁלֹשִׁים רֹחַב מִדָּה אַחַת לְאַרְבַּעְתָּם מְהֻקְצָעוֹת: [יחזקאל מו, כא-כב]

פי' הרא"ש

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com